

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ ศึกษาระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ และศึกษาปัญหา และอุปสรรครวมทั้งข้อเสนอแนะในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล สังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในภาคเหนือ 17 จังหวัดในปี พ.ศ. 2549 จำนวน 305 ราย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) และปลายเปิด (Open-ended Question) ทั้งหมด 5 ตอน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าต่ำสุด (Minimum), ค่าสูงสุด (Maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์แบบปกติ เพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ข้อมูลด้านปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เพศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.3) เป็นเพศชาย และร้อยละ 35.7 เป็นเพศหญิง

อายุของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.1) มีอายุ 41 - 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 14.8 มีอายุมากกว่า 50 ปี โดยที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีอายุน้อยที่สุด 23 ปี มากที่สุด 58 ปี อายุเฉลี่ย 45.9 ปี

รายได้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า ครึ่งหนึ่งของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ร้อยละ 50.5) มีรายได้ 25,001 – 30,000 บาทต่อเดือน โดยที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีรายได้ต่ำสุด 7,630 บาทต่อเดือน สูงสุด 32,000 บาทต่อเดือน รายได้เฉลี่ย 22,670.7 บาทต่อเดือน

ระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.2) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.8) มีตำแหน่งนักวิชาการเกษตร

ระยะเวลารับราชการในกรมส่งเสริมการเกษตร จากการศึกษา พบว่า ร้อยละ 43.3 รับราชการมาแล้ว 26 - 30 ปี โดยที่ระยะเวลารับราชการในกรมส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีระยะเวลารับราชการต่ำสุด 0.8 ปี สูงสุด 34 ปี ระยะเวลารับราชการเฉลี่ย 22 ปี

ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ จากการศึกษา พบว่า ร้อยละ 35.4 มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์มาแล้ว 1 - 3 ปี โดยที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่ำสุด 0 ปี สูงสุด 17 ปี ประสบการณ์ใช้คอมพิวเตอร์เฉลี่ย 3.4 ปี

2. ข้อมูลด้านสภาพการใช้งานคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

การมีเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ส่วนตัว จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่(ร้อยละ 73.1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ส่วนตัว (ที่บ้าน)

ความเพียงพอของเครื่องคอมพิวเตอร์ในหน่วยงาน จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินครึ่งเพียงเล็กน้อย(ร้อยละ 51.1) คิดว่ามีคอมพิวเตอร์เพียงพอในหน่วยงาน

ความถี่ในการใช้คอมพิวเตอร์จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.5) มีความถี่ในการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับปานกลาง แต่โดยรวมแล้วความถี่ในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับน้อย โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.5

การได้รับการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์จากหน่วยงาน จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่(ร้อยละ 67.2) ได้ผ่านการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์จากหน่วยงานมาแล้ว แหล่งข้อมูล ความรู้และคำแนะนำในการใช้คอมพิวเตอร์ จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.2) ได้รับความรู้ คำแนะนำการใช้คอมพิวเตอร์จากเพื่อนร่วมงาน

ด้านการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่(ร้อยละ 78.0) ใช้งานคอมพิวเตอร์ในการทำงาน เช่น พิมพ์เอกสาร การนำเสนอผลงาน ผลิตภัณฑ์งานส่งเสริมการเกษตร ฯลฯ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับซอฟต์แวร์ (โปรแกรมต่าง ๆ) ในคอมพิวเตอร์จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 35.4 มีความรู้ความเข้าใจในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในระดับน้อย โดยภาพรวมแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.2

ความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 42.0 มีความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.3

ความสามารถในการพิมพ์ดีด จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.2) มีความสามารถในการพิมพ์ดีดในระดับปานกลาง โดยภาพรวมแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการพิมพ์ดีดในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.5

3. ข้อมูลด้านทัศนคติต่อการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่อง อนาคตคอมพิวเตอร์จะมีบทบาทในการทำงานมากขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.36 โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 8.5 เห็นด้วยร้อยละ 52.5 ไม่แน่ใจหรือไม่มีความคิดเห็นร้อยละ 23.3 เห็นด้วยร้อยละ 14.1 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งคิดร้อยละ 1.6 โดยภาพรวมทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับเห็นด้วย หรือดี กับการใช้คอมพิวเตอร์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 คะแนน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเห็นว่าคอมพิวเตอร์มีความสำคัญในการทำงานจึงมองเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ส่งผลให้ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับดี

4. ข้อมูลวัดระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ความวิตกกังวลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยใช้แบบทดสอบความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ (COMPAS) พบว่า ประเด็นที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความวิตกกังวลมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกอย่างไรเมื่อ เห็นคำว่า Error บนหน้าจอ ที่ค่าเฉลี่ย 3.68 โดยมีระดับความวิตกกังวลต่อการใช้คอมพิวเตอร์มาก ร้อยละ 36.7 มีความวิตกกังวลปานกลางร้อยละ 27.9 มีความวิตกกังวลมากที่สุด ร้อยละ 13.8 มีความวิตกกังวลน้อย ร้อยละ 8.9 และมีความวิตกกังวลน้อยที่สุด ร้อยละ 3.9 โดยภาพรวมแล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความวิตกกังวลเฉลี่ย 133.38 อาจเนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีค้อย่างมีอายุมาก ไม่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์เพราะคอมพิวเตอร์ยังเป็นเรื่องใหม่ในระบบการส่งเสริมการเกษตร

5. ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

(Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับ ตัวแปรตาม

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยนำตัวแปรอิสระทั้งหมด 13 ตัว เข้าไปในสมการแล้วคำนวณโดยใช้วิธีปกติ ผลปรากฏว่าได้ค่า $F = 18.602$

Sig. of $F = 0.000$ ซึ่งหมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ในรูปแบบเชิงเส้น และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.454 หมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 45.4 และในบรรดาตัวแปรอิสระทั้งหมด มี 2 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ ความถี่ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ และมี 1 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ทักษะติดต่อการใช้คอมพิวเตอร์

ดังนั้นจึงมีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ ความถี่ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ และทักษะติดต่อการใช้คอมพิวเตอร์ มีผลในเชิงลบต่อระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์

6. ข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ปัญหา อุปสรรค

จากการศึกษา รวบรวมข้อมูล ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สามารถสรุปประเด็นปัญหา อุปสรรคได้ 3 ประเด็น ดังนี้ คือ

6.1. ปัญหา และอุปสรรคด้านเครื่อง และอุปกรณ์เสริม

จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ชำรุดใช้งานไม่ได้ เนื่องจากขาดการดูแลรักษา ขาดความรู้ความเข้าใจในตัวเครื่องและอุปกรณ์ และไม่สามารถซ่อมเองได้ นอกจากนั้นสภาพของคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ในสำนักงานเกษตรยังมีสภาพที่เก่า และมีความล้าหลังทางเทคโนโลยีอยู่มาก ทำให้เกิดปัญหาในการใช้งานและยังไม่สามารถรองรับโปรแกรมใหม่ ๆ ที่จะช่วยในการทำงานให้สะดวกขึ้นอีกด้วย ปัญหาจำนวนคอมพิวเตอร์ยังไม่เพียงพอกับจำนวนเจ้าหน้าที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบางส่วน ไม่มีโอกาสได้ใช้คอมพิวเตอร์ เพราะผู้ร่วมงานใช้อยู่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขาดงบประมาณหรือไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน

6.2. ปัญหา และอุปสรรคด้านโปรแกรมที่ใช้

จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เข้าใจได้ยาก ใช้งานยาก บางโปรแกรมมีความซับซ้อนและจดจำได้ยาก จึงทำให้ไม่มีความชำนาญในการใช้ โปรแกรมต่าง ๆ มักเกิดปัญหาโปรแกรม Error อาจเนื่องมาจากการใช้ที่ไม่ถูกต้องที่อาจมาจากปัญหาเรื่องภาษา เพราะ โปรแกรมส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ มีปัญหาเรื่อง virus ทำให้เกิดความเสียหายด้านข้อมูล นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ยังไม่สามารถลงโปรแกรมใหม่ ๆ ได้เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์ในสำนักงานนั้นล้าหลัง จึงไม่สามารถรองรับโปรแกรมใหม่ ๆ ได้

6.3. ปัญหา และอุปสรรคด้านตัวผู้ใช้งาน

จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาด้านสุขภาพของตัวเจ้าหน้าที่เอง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือที่ส่วนใหญ่มีอายุมาก จึงมีปัญหาเรื่องสายตา เวลามองหน้าจอคอมพิวเตอร์ ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องคอมพิวเตอร์ ขาดความชำนาญในการใช้งาน ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ชอบที่จะใช้คอมพิวเตอร์ และไม่มี ความมั่นใจที่จะใช้งานคอมพิวเตอร์ ปัญหาการไม่มีเวลาใช้คอมพิวเตอร์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีภารกิจใน การทำงานมาก นอกจากนี้บางส่วนยังไม่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนั้น พบว่า หน่วยงานควรจัดการฝึกอบรมใน เรื่องคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น การซ่อมบำรุง โปรแกรมการใช้งาน ให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่นั้นสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้จริงและเป็นไปอย่างมั่นใจและเข้าใจ นอกจากนี้ หน่วยงานควรจัดงบประมาณในการจัดสรรหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับจำนวนเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนมีโอกาสได้ใช้คอมพิวเตอร์อย่างทั่วถึง จัดซื้อคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและมี คุณภาพ คิดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในสำนักงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถค้นคว้าข้อมูลอันเป็น ประโยชน์ ควรจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปที่เกี่ยวข้องกับงานด้านส่งเสริมการเกษตร ควรมีเจ้าหน้าที่ที่ รับผิดชอบในเรื่องคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ ควรจัดให้มีคู่มือการใช้คอมพิวเตอร์ให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะ และสุดท้ายหน่วยงานควรสนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรให้มากขึ้น โดยให้เวลาเจ้าหน้าที่ในการใช้คอมพิวเตอร์

การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามพบว่า มีตัวแปรอิสระ 3 ตัวที่มีผลในเชิงลบต่อตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ ความถี่ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ และทัศนคติต่อการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์

ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์น้อย จะมีระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์มาก เนื่องจาก การที่เจ้าหน้าที่ที่เคยใช้คอมพิวเตอร์มาแล้วจะทำให้รู้สึกคุ้นเคย และมีความมั่นใจในการใช้คอมพิวเตอร์ จึงไม่มีความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งต่างจากผู้ที่ไม่มีความประสบการณ์ที่อาจทำให้เกิดความไม่มั่นใจในตัวเอง จึงเกิดความวิตกกังวลขึ้น ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือที่ได้ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ค่อนข้างมีอายุ และการใช้คอมพิวเตอร์ในระบบส่งเสริมการเกษตรยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับเจ้าหน้าที่ และส่วนใหญ่ก็ยังไม่มีความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ นอกจากนี้การที่มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับเจ้าหน้าที่ ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เจ้าหน้าที่ขาดโอกาสที่จะได้ทดลองใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคำภีร์ (2546) ที่ได้ศึกษาความต้องการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า บุคลากรที่ยังไม่มีความรู้ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ และสอดคล้องกับ จงกลณี (2543) ได้ศึกษาความพร้อมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ในงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย พบว่า ประสบการณ์ด้านการฝึกอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และความรู้พื้นฐานด้านการใช้คอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์กับความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ความถี่ในการใช้งานคอมพิวเตอร์

ความถี่ในการใช้งานคอมพิวเตอร์เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความถี่ในการใช้งานคอมพิวเตอร์น้อย จะมีระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์มาก กล่าวคือ ถ้าการที่เจ้าหน้าที่มีการใช้คอมพิวเตอร์บ่อยมาก ๆ นั้นความรู้สึกลัววิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์จะน้อยหรืออาจไม่มีเลย เนื่องจากการใช้คอมพิวเตอร์บ่อย ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ และมีทักษะความชำนาญ จึงทำให้มีความมั่นใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Martin (1998) ที่ได้ทำการศึกษาความวิตกกังวลในคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรรัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบวัดความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ (COMPAS) พบว่า จำนวนที่ใช้คอมพิวเตอร์ต่อวัน (ความถี่ในการใช้คอมพิวเตอร์) และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์มีผลต่อความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์

ทัศนคติต่อการใช้คอมพิวเตอร์

ทัศนคติต่อการใช้คอมพิวเตอร์เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยเจ้าหน้าที่ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการใช้คอมพิวเตอร์ จะมีระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์สูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังขาดประสบการณ์การใช้งานคอมพิวเตอร์ จึงเกิดความกลัวที่จะใช้คอมพิวเตอร์ แต่ถ้าเจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่ดีกับการใช้คอมพิวเตอร์และเล็งเห็นความสำคัญ และยอมรับกับเทคโนโลยีได้แล้ว ก็จะทำให้เกิดความต้องการในการใช้คอมพิวเตอร์และสามารถใช้งานคอมพิวเตอร์ได้ดี สอดคล้องกับธัญญรัตน์ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในเขตภาคกลางของประเทศไทย พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีทัศนคติเห็นด้วยต่อการใช้คอมพิวเตอร์ คือมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้คอมพิวเตอร์ เช่น การเรียนคอมพิวเตอร์ไม่เป็นการเสียเวลา ในอนาคตคอมพิวเตอร์จำเป็นสำหรับทุกคน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภาคเหนือ ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากการวิจัยดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาด้านขาดประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงควรจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้มากขึ้น เป็นไปอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยมุ่งให้เจ้าหน้าที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติหน้าที่ และใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. จากการศึกษาพบว่า เครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอในสำนักงาน และยังเป็นเครื่องที่ล้าหลัง ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีความทันสมัยเพิ่มในสำนักงานเกษตร ทั้งนี้ก็เพื่อเพิ่มโอกาสให้เจ้าหน้าที่ทุกคนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างทั่วถึง

3. จากการศึกษาพบว่า กรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่ค่อยให้การสนับสนุนการใช้คอมพิวเตอร์มาใช้ประโยชน์ในระบบส่งเสริมการเกษตรได้อย่างเต็มที่ คือ เว็บไซต์ฐานข้อมูลการเกษตรยังมีน้อย และสำนักงานการเกษตรส่วนใหญ่ไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในสำนักงานเกษตรทุกแห่ง เพื่อที่จะให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันมากขึ้น

4. ควรมีช่างเทคนิค หรือผู้ดูแลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดีในสำนักงานเกษตร เพื่อจะได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ และจัดทำเว็บไซต์ของสำนักงานการเกษตรนั้น ๆ

5. ในอนาคตคอมพิวเตอร์จะมีบทบาทในการทำงานของระบบราชการไทยมากขึ้นและคอมพิวเตอร์ยังเป็นประโยชน์ในด้านการใช้งานทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกร ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกระตุ้น สร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างจริงจังและจริงใจ

6. กรมส่งเสริมการเกษตรควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการใช้คอมพิวเตอร์ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะในภาคเหนือ ซึ่งถ้าหากมีการวิจัยครั้งต่อไปควรจะมีการวิจัยในพื้นที่อื่น เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก เป็นต้น เพื่อจะได้เห็นความแตกต่างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในแต่ละภาค ของประเทศไทย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือ ความต้องการการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่และปฏิบัติการตอบกลับด้านความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม
3. การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาวิจัยเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบในระดับตำบล และเนื่องด้วยความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์สามารถเกิดขึ้นได้กับบุคลากรในทุก ๆ หน่วยงาน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรที่จะมีการศึกษาวิจัยในเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการใช้คอมพิวเตอร์ของข้าราชการ หรือ พนักงานในหน่วยงานนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ